

КОЛОДЧАНІ. ПІСНІ

“Колодчані пісні — рідкісний гумористичний, розважальний жанр, дуже мало зафіксований в українській фольклористиці”, — читаємо у записках Лесі Українки. Спів колодчаних пісень пов’язаний з давнім звичаєм “волочити колодку” по селі під час м’ясниці, що відзначалася на початку березня. У давнину тих, хто своєчасно не одружувався, карали прив’язуванням колодки до ноги і виставляли на посміховисько. Згодом цей звичай перетворився у розваги одружених чоловіків та жінок, які ходили в гості до родичів і знайомих. Після гостин шукали “колодку”, гуртом тягнули до іншої хати, приспівуючи пісні. Коли ж господар запрошував до хати, колодку залишали на вулиці.

Ось як описує це святкування О.Воропай на Слобожанщині: “заміжні жінки увесь цей тиждень справляють “колодку”. В понеділок зранку вони збираються в корчмі “колодкувати”. Одна з них кладе на стіл невеличке поліно або палицю - це колодка. Інші по черзі беруть і повивають її шматками полотна, потім знову кладуть на стіл. Це значить, що колодка народилася. Купують горілку, сідають за стіл навколо колодки, п’ють і поздоровляють одна одну з народженням.

Підпивши, жінки розходяться, а колодка залишається в шинку до наступного дня. Так п’ють до суботи, бо ж у понеділок колодка народилася, у вівторок христилась, у середу похрестини, в четвер колодка помирає, в п’ятницю її хоронять, а в суботу плачуть. Розуміється, ніхто за нею не плакав, а пили й гуляли однаковісінько - як при “народженні”, так і при “смерті”.

Підпивши жінки співають:

*Масляна, воротися!
До Великодня простягнися,
Від Великодня до Петра,
а від Петра та до тепла...*

М.Сумцов трактував “колодку” головне як переживання давнього способу кари, не пояснюючи одправи її народження, хрестин і похорону. А.В.Міллер підкреслив значення колодки, власне, як символ дитини, у якому вказувалося на староримське зоб-

раження жінки, що тримає колодку з різбленою подобизною дитячої голови.

Отак погулявши цілий тиждень, люди говорили:

Масляна, масляна, яка ти мала, —

Якби ж тебе сім неділь, а посту одна!

Р.В.ЦАПУН,
викладач